

НАРЕДБА № 9 от 19.11.2003 г.

за начина и реда за оценка на активите и пасивите на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване и на пенсионноосигурителното дружество, на стойността на нетните активи на фонда, за изчисляване и обявяване на стойността на един дял и за изискванията към воденето на индивидуалните партии

Издадена от председателя на Комисията за финансов надзор, обн., ДВ, бр. 109 от 16.12.2003 г., в сила от 1.07.2004 г.
т. 11, р. 1, № 390г

Раздел I

Общи положения

Чл. 1. С наредбата се уреждат:

1. начинът и редът за оценка на активите и пасивите на фонд за допълнително пенсионно осигуряване и определяне на стойността на нетните му активи;
2. начинът и редът за оценка на активите и пасивите на пенсионноосигурително дружество;
3. задълженията на пенсионноосигурително дружество във връзка с оценката на активите и пасивите на управляваните фондове за допълнително пенсионно осигуряване и на собствените му активи и пасиви;
4. изчисляването и обявяването на стойността на един дял на фонд за допълнително пенсионно осигуряване;
5. изискванията към воденето на индивидуалните партии на осигурените лица във фонд за допълнително пенсионно осигуряване.

Раздел II

Начин и ред за оценка на активите и пасивите на фонд за допълнително пенсионно осигуряване и определяне на стойността на нетните му активи

Чл. 2. Оценката на активите и пасивите на фонд за допълнително пенсионно осигуряване се извършва всеки работен ден от пенсионноосигурителното дружество, което го управлява, въз основа на:

1. информация от банката попечител за всички приключени операции с активите на фонда за предходния работен ден;
2. извършено осчетоводяване на задълженията на фонда и на операциите с активите му за предходния работен ден;
3. информация за пазарните цени на активите към 18 ч. на предходния работен ден;
4. определяне на справедливата стойност на активите, които нямат пазарни цени, чрез използване на съответни приложими методи.

Чл. 3. Оценката на финансовите активи на фонд за допълнително пенсионно осигуряване се извършва:

1. при първоначално придобиване (признаване) - по цена на придобиване, включваща и разходите по сделката;
2. при последващо оценяване - по справедлива стойност.

Чл. 4. Оценката по чл. 3, т. 2 на финансовите активи на фонд за допълнително пенсионно осигуряване, наричана по-нататък "последваща оценка", се извършва за всеки вид финансов инструмент.

Чл. 5. (1) Последваща оценка на държавните дългови инструменти, емитирани в страната, се извършва по средна цена на всяка емисия за предходния работен ден на вторичния междубанков пазар. Средната цена на емисия се формира като средноаритметична от цените "купува" и "продава", обявени от не по-малко от трима първични дилъри на държавни ценни книжа, определена по начин, посочен в правилата по чл. 17.

(2) Последваща оценка на издадените в чужбина от българската държава облигации се извършва по последна цена "купува" към 18 ч. българско време на предходния работен ден, обявена в електронна система за ценова информация на ценни книжа или по реда на ал. 1.

(3) При невъзможност да се приложат начините за оценка по ал. 1 и 2 се използва методът на съпоставими цени за ценни книжа със сходни условия за плащане и падеж или други общоприети методи, определени в правилата по чл. 17.

Чл. 6. (1) Последваща оценка на ценните книжа, приети за търговия на регулиран пазар на ценни книжа, се извършва по среднопретеглената цена на сключените с тях сделки за предходния работен ден, обявена в борсовия бюлетин, ако обемът на сключените с тях сделки е не по-малък от 3 на сто от обема на съответната емисия.

(2) Ако не може да се определи цена по реда на ал. 1, оценката се извършва по цена "купува" за съответните ценни книжа за предходния работен ден, обявена в борсовия бюлетин.

(3) При невъзможност да се приложат начините за оценка по ал. 1 и 2 последващата оценка се извършва по един от следните методи - метод на дисконтираните нетни парични потоци, метод на нетната балансова стойност на активите, метод на съотношението цена - печалба на дружества аналози. Избраният метод се записва в правилата по чл. 17 и се прилага последователно.

(4) Последваща оценка на чуждестранните ценни книжа се извършва по цена "купува", обявена за предходния работен ден при затваряне на регулирания пазар, на който те се търгуват.

(5) Последваща оценка на деривати на ценни книжа - пут-опции на индекси и облигации, търгувани на регулирани пазари на ценни книжа и използвани за намаляване на инвестиционните рискове, се извършва съгласно ал. 4. В случай че този ред не може да бъде приложен, оценката се извършва по подходящ модел за оценка на опции, посочен в правилата по чл. 17.

Чл. 7. Последващата оценка на общински и ипотечни облигации, които не се търгуват на регулирани пазари на ценни книжа, се извършва съгласно чл. 6, ал. 3.

Чл. 8. Банковите депозити в левове и в чуждестранна валута, парите на каса, паричните средства по разплащателни сметки в левове и в чуждестранна валута и краткосрочните вземания се оценяват към края на предходния работен ден, както следва:

1. банковите депозити - по номиналната им стойност и полагащата се съгласно договора натрупана лихва;

2. парите на каса - по номинална стойност;

3. паричните средства по разплащателни сметки - по номинална стойност;

4. краткосрочните вземания, свързани с инвестиции, вземания от пенсионноосигурителното дружество и други вземания - по себестойност.

Чл. 9. Нефинансовите активи се оценяват при спазване на следните изисквания:

1. при първоначално придобиване на инвестиционните имоти - по цена на придобиване, включваща и разходите по сделката;

2. при последващо оценяване - по справедлива стойност.

Чл. 10. (1) Оценката на инвестиционен имот по справедлива стойност се извършва към края на всяка календарна година или при настъпване на промяна след последната оценка с повече от 10 на сто в индекса на цените на недвижимите имоти или в индекса на инфлация, определен от Националния статистически институт.

(2) При наличие на активен пазар на инвестиционни имоти оценката по чл. 9, т. 2 се извършва по текущи пазарни цени за подобен имот със сходно местонахождение и в сходно състояние.

(3) При липса на пазарни цени оценката се извършва поотделно от най-малко двама независими оценители с подходяща професионална квалификация и опит, като се приема най-ниската изготвена оценка.

(4) Оценката по ал. 2 не може да бъде възложена на лице, което:

1. притежава пряко или чрез свързани лица акции в пенсионноосигурителното дружество;

2. е член на управителен или контролен орган на пенсионноосигурителното дружество;

3. е свързано лице с член на управителния или контролния орган на пенсионноосигурителното дружество или с лице, което притежава пряко или чрез свързани лица повече от 5 на сто от акциите на дружеството;

4. е продавач на недвижимия имот, член на управителен или контролен орган, съдружник или акционер на продавача, както и свързано лице с продавача, с член на управителния или контролния му орган, с негов съдружник или акционер;

5. може да бъде повлияно от друга форма на зависимост или конфликт на интереси.

(5) Обстоятелствата по ал. 4 се удостоверяват от оценителите с декларация.

Чл. 11. (1) Банковите депозити, парите на каса и паричните средства по разплащателни сметки в чуждестранна валута се преизчисляват в легова равностойност, определена по централния курс на Българската народна банка, валиден за деня, за който се отнася оценката.

(2) Краткосрочните вземания в чуждестранна валута се преизчисляват в ледова равностойност, определена по централния курс на Българската народна банка към датата на възникването им.

(3) Финансовите и нефинансовите активи, които се водят по справедлива стойност, изразена в чуждестранна валута, се преизчисляват в ледова равностойност, като се използват централните курсове на Българската народна банка, които са били в сила при определянето на тези стойности.

Чл. 12. (1) За определяне на стойността на нетните активи на фонд за допълнително пенсионно осигуряване се извършва оценка на пасивите на фонда.

(2) Пасивите на фонд за допълнително пенсионно осигуряване, които се вземат предвид при определяне стойността на нетните му активи, са:

1. задълженията към пенсионноосигурителното дружество за заплащане на таксите и удържките по чл. 201, ал. 1 и чл. 256 от Кодекса за социално осигуряване;

2. задълженията към пенсионноосигурителното дружество за заплащане на таксите и удържките по чл. 202 и чл. 257, ал. 1 от Кодекса за социално осигуряване;

3. начислените суми за изплащания в брой на осигурени лица и пенсионери съгласно чл. 26, ал. 3 и 4;

4. други задължения на фонда, различни от задълженията към осигурените лица и пенсионерите.

(3) Оценката на пасивите на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване по ал. 2 се извършва в съответствие с приложимите счетоводни стандарти.

Чл. 13. Стойността на нетните активи на фонд за допълнително пенсионно осигуряване се определя, като от стойността на активите се приспадне стойността на пасивите на фонда по чл. 12, ал. 2. В стойността на нетните активи се включва стойността на резерва за гарантиране на минималната доходност, формиран съгласно чл. 193, ал. 7 от Кодекса за социално осигуряване.

Чл. 14. Всички разходи, свързани с оценката на активите и пасивите на фонд за допълнително пенсионно осигуряване, са за сметка на пенсионноосигурителното дружество, управляващо фонда.

Раздел III

Начин и ред за оценка на активите и пасивите

на пенсионноосигурително дружество

Чл. 15. (1) Активите и пасивите на пенсионноосигурителните дружества се оценяват при спазване на Закона за счетоводството и приложимите счетоводни стандарти.

(2) Активите, в които са инвестирани средствата на резервите по чл. 192, ал. 3, чл. 193, ал. 8 и чл. 213, ал. 3 от Кодекса за социално осигуряване, се оценяват при спазване на принципите за оценка на активите по раздел II.

Чл. 16. Оценката на активите и пасивите на пенсионноосигурителното дружество се извършва в първия работен ден на всеки месец въз основа на информация за тяхното състояние към 18 часа на последния работен ден от предходния месец.

Раздел IV

Задължения на пенсионноосигурителното дружество във връзка с оценката

на активите и пасивите на управляван фонд за допълнително пенсионно

осигуряване и на собствените му активи и пасиви

Чл. 17. (1) Управителните органи на пенсионноосигурителното дружество утвърждават и представят за одобрение от заместник-председателя на Комисията за финансов надзор, ръководещ управление "Осигурителен надзор", правила за оценка на активите и пасивите на пенсионноосигурителното дружество и на управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване.

(2) Две или повече пенсионноосигурителни дружества могат да приемат въз основа на договор общи правила за оценка на активите и пасивите на дружествата и на управляваните от тях фондове за допълнително пенсионно осигуряване. Общите правила задължително се утвърждават от управителните органи на всяко пенсионноосигурително дружество - страна по договора, и се представят за одобрение по реда на ал. 1.

(3) Правилата по ал. 1 и 2 задължително съдържат:

1. избраните източници и системи за събиране на ценова информация за финансовите инструменти и инвестиционните имоти;

2. описание на начина за определяне на средната цена по чл. 5, ал. 1;
3. описание на избраните методи за оценка на активите на дружеството и на управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване по чл. 5, ал. 3, чл. 6, ал. 3 и 5;
4. организация на дейността по оценка на активите и пасивите на дружеството и на управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване, включително реда и начина за корекции в направената оценка, функциите на звената, осъществяващи тази дейност, и отговорността на съответните длъжностни лица;
5. системата за съхраняване на документацията, свързана с оценката на активите и пасивите на дружеството и на управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване.

(4) Измененията и допълненията в правилата за оценка на активите и пасивите на пенсионноосигурителното дружество и на управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване се представят за одобрение от заместник-председателя на Комисията за финансов надзор, ръководещ управление "Осигурителен надзор", в 7-дневен срок от утвърждаването им от управителните органи на дружеството.

(5) Оценката на активите и пасивите на пенсионноосигурителното дружество и на управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване се извършва в съответствие с одобрените правила по ал. 1 и 2.

Чл. 18. (1) Задълженията на специализираната служба за вътрешен контрол на пенсионноосигурителното дружество във връзка с дейността по раздели II - VI се определят в правилата по чл. 123е, ал. 2 от Кодекса за социално осигуряване.

(2) Ръководителят на специализираната служба за вътрешен контрол на пенсионноосигурителното дружество определя длъжностно лице от службата, което следи за спазване на изискванията на наредбата.

Чл. 19. (1) Пенсионноосигурителните дружества съхраняват на хартиен носител и в електронен вариант най-малко 5 години информацията за цените и техните източници, въз основа на които се извършва оценка на активите и пасивите на пенсионноосигурителното дружество и на управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване.

(2) Решенията за избор на цени за оценка на активите се съхраняват на хартиен носител в срока по ал. 1.

Раздел V

Изчисляване и обявяване на стойността на един дял

Чл. 20. (1) Стойността на един дял се изчислява за всеки работен ден и е валидна само за този ден.

(2) Стойността на един дял по ал. 1 се изчислява, като стойността на нетните активи на фонда към края на предходния работен ден се раздели на общия брой на дяловете на фонда към края на същия ден.

(3) Стойността на един дял се определя с точност до петия знак след десетичната точка.

Чл. 21. Общият брой на дяловете на фонд за допълнително пенсионно осигуряване е равен на сумата от дяловете, записани по индивидуалните партиди, дяловете, записани в партидата на резерва по чл. 193, ал. 7 от Кодекса за социално осигуряване, и дяловете в партидата по чл. 27, ал. 1.

Чл. 22. (1) Стойността на един дял за текущия ден се обявява от пенсионноосигурителните дружества до 18 ч. на всеки работен ден в офисите на дружествата и в техните електронни страници.

(2) Стойността на един дял, валидна за последния работен ден на всеки месец, се обявява в централен ежедневник на третия работен ден на следващия месец. Централният ежедневник се обявява в офисите на дружествата и в техните електронни страници.

Чл. 23. (1) Пенсионноосигурителните дружества представят в управление "Осигурителен надзор" на Комисията за финансов надзор до 18 ч. на всеки работен ден справка за стойността на нетните активи, за броя дялове и за стойността на един дял на всеки управляван фонд за допълнително пенсионно осигуряване по образец, утвърден от заместник-председателя на Комисията за финансов надзор, ръководещ управление "Осигурителен надзор".

(2) Пенсионноосигурителните дружества представят до 20-о число на месеца, следващ отчетния месец, в управление "Осигурителен надзор" на Комисията за финансов надзор справка за стойността на нетните активи към края на отчетния месец на всеки управляван фонд за

допълнително пенсионно осигуряване по образец, утвърден от заместник-председателя на Комисията за финансов надзор, ръководещ управление "Осигурителен надзор".

Раздел VI

Изисквания към воденето на индивидуалните партии

Чл. 24. (1) Индивидуалната партия на осигурено лице във фонд за допълнително задължително пенсионно осигуряване съдържа:

1. трите имена, ЕГН и постоянен адрес на осигуреното лице;
2. номер и дата на осигурителния договор, съответно номер и дата на протокола за служебно разпределение на лицето;
3. дата и размер на постъпилите осигурителни вноски;
4. дата и размер на прехвърлените средства от и към индивидуалната партия;
5. дата и размер на удържаните такси;
6. брой дялове, съответстващи на всяка вноска, съответно прехвърлени средства и стойност на един дял, при която е определен броят дялове;
7. дата и размер на изплатени средства от индивидуалната партия;
8. брой дялове, съответстващи на изплатените средства, и стойност на един дял, при която е определен броят дялове.

(2) Индивидуалната партия на осигурено лице във фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване задължително съдържа:

1. трите имена, ЕГН и постоянен адрес на осигуреното лице;
2. наименование и БУЛСТАТ или трите имена и ЕГН на осигурителя или на другия осигурител;
3. номер и дата на осигурителния договор;
4. дата и размер на постъпилите осигурителни вноски;
5. дата и размер на прехвърлените средства от и към индивидуалната партия;
6. дата и размер на удържаните такси;
7. брой дялове, съответстващи на всяка вноска или прехвърлени средства, и стойност на един дял, при която е определен броят дялове;
8. дата и размер на изтеглените или изплатени средства от индивидуалната партия;
9. брой дялове, съответстващи на изтеглените или изплатени средства, и стойност на един дял, при която е определен броят дялове.

(3) В индивидуалната партия на осигурено лице във фонд за допълнително доброволно пенсионно осигуряване се водят отделно съгласно сключените договори:

1. средствата и дяловете от личните вноски;
2. средствата и дяловете от вноски на лицата по чл. 230, ал. 3, т. 2 и 3 от Кодекса за социално осигуряване;
3. средствата и дяловете от вноски на други осигурители - физически или юридически лица.

Чл. 25. При сключване на пенсионен договор в индивидуалната партия се отразяват:

1. номерът и датата на пенсионния договор;
2. трите имена и ЕГН на ползващите лица.

Чл. 26. (1) Броят на дяловете и частите от дялове, съответстващи на всяка постъпила по индивидуалната партия нетна вноска или прехвърлена сума, се изчисляват, като нетният размер на вноската или прехвърлената сума се раздели на стойността на един дял, валидна за деня на постъпването им. С така определения брой дялове и части от дялове се увеличава броят на дяловете по индивидуалната партия.

(2) Броят на дяловете и частите от дялове, съответстващи на всяко изтегляне, плащане или на прехвърлени средства в друг фонд, се определя, като сумата на дължимото плащане се раздели на стойността на един дял, валидна за деня, предхождащ деня на изтеглянето, плащането или прехвърлянето. С така определения брой дялове и части от дялове се намалява броят дялове по индивидуалната партия.

(3) При еднократно изплащане на средства от партията в брой броят дялове и части от дялове, с които се намалява броят дялове по индивидуалната партия, се определя към момента на издаване на разпореждането за изплащане.

(4) При разсрочено изплащане на средства от индивидуалната партия и изплащане на пенсии в брой броят дялове и части от дялове, с които се намалява броят дялове по индивидуалната

партида, се определя към момента на издаване на разпореждането за изплащане - за първото плащане, и към първо число на месеца - за всяко следващо плащане.

(5) Броят дялове се води по индивидуалната осигурителна партида с точност до петия знак след десетичната точка.

Чл. 27. (1) Постъпилите в пенсионните фондове неперсонифицирани суми от вноски на осигурени лица до момента на тяхната персонификация се отчитат в отделна неперсонифицирана партида в стойност и в брой дялове, определени, като стойността на постъпилата сума се раздели на стойността на един дял, валидна за деня на постъпването.

(2) След персонифициране средствата се разпределят по съответните индивидуални партиди, като:

1. дължимите такси по чл. 201, ал. 1, т. 1 и чл. 256 от Кодекса за социално осигуряване се удържат в деня на разпределяне на средствата по индивидуалните партиди на осигурените лица;

2. се определя броят на дяловете, съответстващи на дължимите такси, като дължимите суми за такси се разделят на стойността на един дял в деня на постъпването на средствата в неперсонифицираната партида;

3. с определените по т. 2 брой дялове се намалява броят на дяловете на пенсионния фонд в деня на начисляване на дължимите такси по сметката на пенсионноосигурителното дружество;

4. по индивидуалните партиди на съответните лица се записват сумите след приспадане на дължимите такси и броят на дяловете, получени, като се разделят тези суми на стойността на един дял в деня на постъпване на средствата в неперсонифицираната партида.

Чл. 28. Записите по индивидуалните партиди на осигурени лица и пенсионери във фондове за допълнително пенсионно осигуряване се извършват от служителите, определени с писмена заповед на изпълнителните директори на пенсионноосигурителното дружество.

Чл. 29. Информационната система на пенсионноосигурителното дружество се изгражда по начин, позволяващ изготвянето на извлечения за състоянието на индивидуалните партиди на осигурените лица и пенсионерите с посочените в чл. 24 данни към определена дата.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. По смисъла на наредбата:

1. "Справедлива стойност" е сумата, за която един актив може да бъде разменен или един пасив уреден между добре осведомени и желаещи страни в пряка сделка помежду им, която се осъществява между несвързани страни, всяка от които действа в свой собствен интерес.

2. "Пазарна цена" е сумата, която може да се получи при продажбата или да се плати за придобиването на даден финансов инструмент в условията на активен пазар.

3. "Активен пазар" е пазар, при който са налице следните условия:

а) единиците, които се търгуват, са хомогенни;

б) желаещи купувачи и продавачи могат да се намерят по всяко време;

в) цените са общодостъпни.

4. "Нетна вноска" е постъпилата във фонда за допълнително пенсионно осигуряване осигурителна вноска, намалена с дължимите съгласно Кодекса за социално осигуряване такси и удържки.

5. "Ползващо лице" е лицето, което има право на наследствена пенсия по чл. 245 от Кодекса за социално осигуряване.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Наредбата се приема на основание чл. 181 от Кодекса за социално осигуряване.

§ 3. Пенсионноосигурителните дружества представят за одобрение до 31 март 2004 г. правилата по чл. 17.

§ 4. Наредбата влиза в сила от 1 юли 2004 г.

§ 5. Комисията за финансов надзор дава указания по прилагането на наредбата.